

MORAŠICKÝ OBČASNÍK

obcí Morašice, Říkovice, Lažany a Višňáry

číslo 76 rok 2022

PLAVÁNÍ

Po dvouleté přestávce způsobené hygienickými opatřeními jsme opět mohli zorganizovat plavání pro naše občany. V průběhu jarních prázdnin ve čtvrtek 3. 3. si přišlo užít vodní radovánky 76 našich občanů všech věkových kategorií.

Pěkně jsme si zaplavali...

...ale vířivka je nejlepší:-)

UPOZORNĚNÍ

Upozorňujeme občany, kteří ještě nezaplatili poplatky za komunální odpad a za psa na rok 2022. Splatnost poplatků je k 31. 3. Poplatek za prvního psa je 60,- Kč a za každého dalšího psa je 100,- Kč. Za odvoz komunálního odpadu ve výši 700,- Kč/osobu nebo za objekt.

Platby lze provádět v hotovosti na obecním úřadě v úředních hodinách, nebo lze uhradit bezhotovostně na účet obce č. 5321591/0100 s variabilním symbolem, který se skládá ze tří kombinací čísel:

- **za psa:** 1341 + 01 (Morašice), 02 (Lažany), 03 (Řikovice) a 04 (Višňáry) + číslo popisné XXX, pokud nemáte číslo popisné trojmístné, doplňte před čp. 0, např. u čp. 25 je to 134101025.
- **za odpady:** 1345 + 01 (Morašice), 02 (Lažany), 03 (Řikovice) a 04 (Višňáry) + číslo popisné XXX, např. u čp. 112 je to 134501112.

Pokud budete provádět úhradu za odvoz odpadu a úhradu za psa převodním příkazem, proveďte každou platbu zvlášť se správným variabilním symbolem, abychom si mohli správně platby přiřadit.

CENA VODY

Cena vodného se od 1. 4. zvyšuje na 40,24 Kč/m³ z důvodu nárůstu nákladů na elektrickou energii.

DĚKUJEME ZA VAŠI ŠTĚDROST!

Letošní tříkrálová sbírka je za námi. Po roční pauze se naši tříkráloví koledníci mohli opět vydat do ulic a jsme ohromeni štědrosť, kterou jste je obdařili! V Litomyšli a okolních obcích jsme vybrali úžasných **730 119 Kč** (plus 12 842 Kč přes online pokladničku). V samotné Litomyšli se celková částka vyšplhala na **318 547 Kč**. Ve vašich obcích se vybralo celkem **39 761 Kč** (Višňáry 1 170 Kč, Lažany 3 555 Kč, Řikovice 11 010 Kč a Morašice 24 026 Kč).

Částka poputuje především na provoz **Domácí hospicové péče na Litomyšlsku**, dále na podporu rodin s dětmi v nepříznivé situaci k zajištění školních a kompenzačních pomůcek či k spolufinancování lyžařských výcviků a letních táborů.

Jedná se o dosavadní tříkrálový „rekord“, vyšší částku jsme doposud v historii Tříkrálové sbírky nezaznamenali. **Vám všem, kteří jste přispěli, patří obrovský dík.** Těto částky bychom nedosáhli bez pomoci ochotných koledníků, místních farností a podniků, kteří byli ochotni umístit tříkrálové kasičky do svých provozů. Podrobnosti najdete na:

<https://litomysl.charita.cz/trikralova-sbirka/>.

Ještě jednou děkujeme a příští rok na viděnou!

Ing. Veronika Peterková
Farní charita Litomyšl

SETKÁNÍ SENIORŮ

V neděli 12. 6. od 14 hodin se uskuteční v letním areálu v Lubné Odpoledne s dechovkou, v případě nepříznivého počasí se bude konat v kulturním domě Skalka v Lubné. Tato akce nahrazuje tradiční setkání seniorů Mikroregionu Litomyšlsko-Desinka. K tanci a poslechu zahraje malá kapela Jana Pohorského se zpěvákem Radkem Klusoněm. Občerstvení je zajištěno. Dopravu si musí zajistit každý účastník sám, pokud nemá někdo možnost vlastní dopravy nebo svezení např. se sousedy, může se přihlásit do 3. 6. na obecním úřadě. Odkud bude v omezeném počtu doprava zajištěna.

VÝLET DŮCHODCŮ

Vzhledem k uklidněné covidové situaci připravujeme opět na květen výlet pro naše seniory. O výletě budeme v dostatečném předstihu informovat pozvánkou do poštovních schránek, na webu obce a hlášením v místním rozhlase.

TŘÍKRÁLOVÁ KOLEDA V MORAŠICÍCH

Sobota 8. 1. patřila tříkrálové sbírce. A jinak to nebylo ani u nás v Morašicích. V Morašicích chodí tři skupinky. Každá obejde svoji část obce. Po domluvě všichni vyrazí do terénu kolem deváté hodiny a do oběda mají hotovo.

Jednu skupinku tvoří rodina Famfulíkova – Zuzka, Marťa a Jiřík. Další rodina Dvořáková – Ema, Anežka a Vašík. A poslední rodina Roškova – Ája a Anetka a Beatka Čechová (je příbuzná s Roškovými).

Tento den si oblíbila i paní učitelka Fikejzová „Každý rok rádi přispějeme na dobrou věc a také si s radostí zazpíváme tuto novoroční koledu. Koledníky pohostíme čajem na zahřátí a dopřejeme krátké odpočinku v chladném počasí. Koledníci navštívili i nejstarší občanku Morašic paní Boženu Fikejzovou.“

Tříkrálová děvčata na koledě u Fikejzů...

...a dvakrát Tři králové Dvořákoví a Famfulíkovi

I U NÁS SE POMÁHÁ

I když jsme si mysleli, že není možné, aby k něčemu podobnému došlo, dne 24. 2. vypukl nečekaně válečný konflikt, při kterém Rusko napadlo Ukrajinu. A opět se ukázalo, že máme dobrá srdce a umíme pomoci potřebným.

V pondělí 28. 2. jsme byli Farní charitou Litomyšl požádáni o rychlou pomoc se zajištěním trvanlivých potravin pro běžence na slovensko-ukrajinské hranici. Litomyšlská charita je v přímém spojení se slovenskou charitou ve městečku Ubl'a na hranicích s Ukrajinou.

Ihned po vyhlášení žádosti o pomoc, jste začali nosit potřebné věci do zasedačky OÚ, kde byly potraviny a hygienické potřeby roztříděny do připravených krabic. Hned v úterý 1. 3. v odpoledních hodinách byly všechny krabice naloženy do našeho hasičského auta a odvezeny na charitu do Litomyšle. Zde byly přeloženy do jejich připraveného vozu, který vyrazil na Slovensko a již ve středu 2. 3. potravinová sbírka dorazila na místo určení k potřebným. S radostí vám všem, kteří jste pomohli, předáváme veliké poděkování a vzkaz, že si pomoci velice váží.

Od pondělí 7. 3. jsme oznámili další materiální sbírku, vybírají se hygienické a zdravotnické prostředky, čisté oblečení a lůžkoviny. Tato sbírka probíhá nepřetržitě. A vaše štědlost neskončila a opět nosíte na obecní úřad věci, které vy už nevyužijete, a jinde pomůžou. Nadále jsme ve spojení s litomyšlskou charitou, kam přinesené věci po vyřídění vozíme. Charita následně převáží věci do humanitárního skladu v České Třebové (zřízeného Pardubickým krajem) a odsud míří na Ukrajinu. Některé z věcí ponecháváme nadále u nás na obci a využijeme je pro potřebu uprchlíků, kteří budou ubytováni u nás. První 2 maminky se 2 chlapci byly již ubytovány 10. 3. na faře a vybaveny vším nezbytně potřebným. Ubytování a další základní potřeby zajistila římskokatolická farnost ve spolupráci s litomyšlskou charitou.

Ještě jednou Vám moc děkujeme, že pomáháte.

Potravinová sbírka

JARO V MATEŘSKÉ ŠKOLE MORAŠICE

Nedá mi to a musím napsat podle staré trampské písničky: „**My čekali jsme jaro a zatím přišel mráz...**“.

Není to tak dávno, co jsme si vzájemně po náročném covidové době přáli (i prostřednictvím Morašického občasníku) dobrý a lepší rok 2022 a ...? Stalo a děje se něco naprosto neuvěřitelného, absurdního, otřesného a nepříjemného. Bohužel to dopadá na nás všechny, vnímají to i naše děti ve školce. Dne 7. 3. si hrály na koberci s nákladními autíčky a Jiřík vozil do Charity věci potřebné pro Ukrajinu, protože je tam válka. Vymyslel to sám. Všichni cítíme smutek, bezmoc, strach a cítí to i děti. Je třeba si i s těmi malíčkými povídat, ubezpečovat je a uklidňovat.

Ale opravdové jaro už ťuká na dveře a my se na něj ve školce připravujeme.

V úterý 8. 3. nás navštívila lektorka se vzdělávacím programem Zdravá pětka, který je zaměřený na zdravý životní styl, především v oblasti zdravé stravy. Cílem je motivovat děti k automatickému přijetí zásad zdravé výživy a k jejich přirozenému začlenění do životního stylu. Vzdělávací program poskytuje zdarma nadační fond Albert (obchodní řetězec) již od roku 2004 a během této doby vyškolil statisíce dětí v mateřských i základních školách v celé České republice. Naše škola se účastnila již potřetí.

Ve středu 9. 3. jelo 20 nejstarších dětí do Litomyšle na předplaveckou výuku. Děti absolvují 10 lekcí za 800 Kč. Cílem je nejen zdravý pohyb, ale především získání zkušeností pro plavecký výcvik v základní škole.

Na čtvrtek 21. 4. připravujeme tradiční a oblíbenou akci pro děti a rodiče Otvírání lesa s probouzením broučků a s oslavou Dne Země, kdy budou děti s rodiči konat činnosti a plnit úkoly z ekologie a ochrany prostředí.

V neděli 8. 5. mají všechny maminky a babičky svátek, je Den matek. My jej oslavíme ve čtvrtek 5. 5. akci S maminkou do pohádky, kdy zcela netradičně budou děti provádět své maminky pohádkou a pomáhat jim při překonávání nástrah, překážek a při plnění úkolů.

Zápis pro nový školní rok proběhne 10. 5., konkrétní informace zveřejníme na stránkách školy www.msmorasice.cz a na dveřích budovy školky. V současné době máme zapsáno 42 dětí, předškoláků je 7. Chodí k nám 16 dětí z Morašic, 3 děti z Lažan, 3 z Říkovic, 11 z Nových Sídel a Sedlištěk, 4 z Újezdce, 3 z Tržku, 1 z Makova a 1 dítě z Chotovic. K 1. 3. máme zapsáno 5 dětí do tří let. Ve škole pracují 4 učitelky a jedna školní asistentka placená z projektu Šablony. Na úklid máme 2 pracovníce na zkrácený úvazek a ve školní kuchyni jsou 3 kuchařky a 1 vedoucí ŠJ. V letošním roce jsme sice nepocítili žádná plošná covidová opatření, ale značně se potýkáme s absencí zaměstnankyň z důvodu nemoci. I průměrný počet docházejících dětí je nižší, ovlivněný převážně respiračními nemocemi. Snad to jarní sluníčko a teplejší počasí vyžene nemoci a přinese nám lepší náladu.

Ale jinak se ve školce máme dost dobře, děti se k nám těší a ani se jim často nechce domů. A to je ta naše radost.

Se školním rokem a s dětmi odcházejícími do základní školy se rozloučíme Zahradní slavností, kterou plánujeme na 29. 6.

A poslední informace – školka bude v době letních prázdnin uzavřena od 18. 7. do 15. 8. 2022.

Krásné, radostné a bezstarostné jaro za všechny z mateřské školy Vám přeje Miloslava Benešová

MALÝ JARNÍ KONCERT

Dne 20. 3. jsme se mohli po dlouhé době opět sejít k troše kultury. Paní Váňová a paní Famfulíková za podpory obecního úřadu uspořádali Malý jarní koncert, na kterém vystoupili Daniela Váňová se hrou na akordeon, Zuzana Famfulíková zahrála na piano a zazpívala Alexandra Rošková. Jako host vystoupila Lubomíra z Ukrajiny, která se den předtím přistěhovala na naši faru.

Maminky a babičky napekly sladké občerstvení, čímž ještě doplnily krásný zážitek z hudebního vystoupení děvčat. O květinovou výzdobu se postarala paní Zdena Pavlišová. Je jenom velká škoda, že našich občanů dorazilo minimum. A že vystoupení neproběhlo před téměř prázdnou zasedačkou, bylo zásluhou rodin a přátel vystupujících.

POZVÁNKA NA AKCE MO KDU-ČSL MORAŠICE

Tradiční pletení pomlázek

Pro všechny zájemce, kteří si chtějí uplést pomlázku, bude u kostela na Bílou sobotu 16. 4. zajištěn materiál i instruktáž, ale i drobné pohoštění a milá atmosféra. V případě nepříznivého počasí se akce uskuteční na faře, kde bude letos připraven i program pro děvčata. Tudiž jste všichni zváni.

Na prázdniny s Astrid Lindgrenovou

V sobotu 2. 7. se na místní farní zahradě rozpoutá dobrodružství pro děti inspirované oblíbenou autorkou dětských knížek. Podrobnější informace na plakátech. Srdečně vás zveme.

POTŘEBUJETE VYMĚNIT KOTEL?

TEĎ JE TEN SPRÁVNÝ ČAS!

NÍZKOPŘÍJMOVÉ
DOMÁCNOSTI SI MOHOU
ZAŽÁDAT O DOTACI NA JEHO
VÝMĚNU!

www.pardubickykraj.cz/kotlikove-dotace

KOTLÍKOVÁ DOTACE PRO ŽADATELE S NIŽŠÍMI PŘÍJMY

Pardubický kraj bude v roce 2022 poskytovat kotlíkové dotace pro žadatele s nižšími příjmy. Vyhlášení výzvy Pardubického kraje na předkládání žádostí o kotlíkovou dotaci je plánováno na květen 2022, ukončení příjmu žádostí bude 31. 8. 2022.

Dotace bude poskytována na výměnu kotle na pevná paliva nesplňujícího 3., 4. a 5. emisní třídu za nový ekologický zdroj. Žadatelem o kotlíkovou dotaci pro domácnosti s nižšími příjmy může být vlastník nebo spoluvlastník nemovitosti, v níž dochází k výměně kotle, který zároveň v rodinném domě, bytu nebo trvale obývané stavbě pro rodinnou rekreaci trvale bydlí a prokáže, že splňuje podmínku nízkopříjmové domácnosti.

Žádosti o dotaci se budou podávat elektronicky přes webovou aplikaci s následným doložením listinné verze žádosti vč. příloh na adresu Krajského úřadu Pardubického kraje. Žadatelé budou mít k dispozici podrobný návod na vyplnění a podání žádosti.

Doklady, které budou žadatelé předkládat v listinné podobě:

- formulář žádosti o podporu,
- doklad o kontrole technického stavu a provozu původního zdroje tepla – žadatel prokáže, že původní zdroj splňuje (splňoval) třídu kotle vhodnou k výměně,

- fotodokumentace stávajícího kotle napojeného na otopnou soustavu a komínové těleso,
- doklad o splnění podmínky nízkopříjmové domácnosti příp. výše průměrného čistého příjmu na člena domácnosti,
- souhlas spoluvlastníků dotčené nemovitosti, pokud není žadatel jediným jejím vlastníkem (formulář souhlasu bude zveřejněn spolu s výzvou),
- další doklady stanovené ve výzvě.

Podpora bude poskytována na instalace realizované od 1. 1. 2021 ve výši 95 % ze způsobilých výdajů s následujícími limity:

- plynový kondenzační kotel – max. limit 100 000 Kč,
- kotel na biomasu – max. limit 130 000 Kč,
- tepelné čerpadlo – max. limit 130 000 Kč.

Výčet podporovaných zařízení je uveden v seznamu výrobků a technologií na SVT - Seznam výrobků a technologií (sfzp.cz).

Způsobilé budou výdaje na: stavební práce, dodávky a služby související s realizací včetně úpravy spalinové cesty, rekonstrukce otopné soustavy, na akumulční nádoby/kombinovaný bojler, zkoušky nebo testy na uvedení zdroje k užívání, na projektovou dokumentaci.

Žájemcům o uvedenou kotlíkovou dotaci poskytneme konzultace telefonické i formou e-mailu. Telefonické konzultace poskytujeme v časech:

pondělí, středa 8.00 – 16.00

úterý, čtvrtek, pátek 8.00 – 13.00

Kontakty pro individuální konzultace:

Mgr. Lucie Angelová, email: lucie.angelova@pardubickykraj.cz, tel: 466 026 343

Ing. Eva Izáková, email: eva.izakova@pardubickykraj.cz, tel: 466 026 325

Ing. Jana Nováková, email: jana.novakova@pardubickykraj.cz, tel: 466 026 489

Ing. Ivana Musilová, email: ivana.musilova@pardubickykraj.cz, tel: 466 026 340

Bc. Lenka Vondrová, email: lenka.vondrova@pardubickykraj.cz, tel: 466 026 644

Bc. Petra Koblížková, email: petra.koblizkova@pardubickykraj.cz, tel: 466 026 265

Mgr. Klára Skřivánková, email: klara.skrivankova@pardubickykraj.cz, tel: 466 026 643

Ing. Petra Kodytková, email: petra.kodytkova@pardubickykraj.cz, tel: 466 026 647

Pardubický kraj

Zlepšení kvality ovzduší v obcích

Od 1. 9. 2022 nesmí být provozovány nevyhovující kotle na tuhá paliva zařazené do emisní třídy 1 a 2, které slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění, a které nejsou navrženy rovněž pro přímé vytápění místa instalace.

I. Jak poznám, že mám nevyhovující kotel?

- Na štítku kotle bude uveden údaj o emisní třídě 1 nebo 2.
- Na štítku kotle nebude uveden žádný údaj o emisní třídě.
- Obrátím se na odborníka na kotle nebo na kominíka např. na <https://ipo.mzp.cz>

II. Jaký mi hrozí postih a jak se mu vyhnout?

- Obecní úřad obce s rozšířenou působností Vám po 1. 9. 2022 může za provoz nevyhovujícího kotle udělit pokutu až 50 000,- Kč.

Dobrou zprávou je, že pokud podáte nejpozději do 1. 9. 2022 žádost o dotaci, prodlouží se Vám lhůta na výměnu kotle o 1 rok!

III. Kdo a kde může žádat o dotace?

Nízkopříjmové domácnosti,
důchodci se starobním důchodem,
nebo invalidním důchodem 3. stupně.

Kotlíkové dotace

- Žadatel musí být vlastníkem, nebo spoluvlastníkem nemovitosti, tedy rodinného nebo bytového domu, bytové jednotky nebo trvale obývaného rekreačního objektu.
- Žádosti se budou přijímat elektronicky s následným dodáním vytištěné žádosti včetně vytištěných příloh na oddělení programové pomoci na **Krajském úřadě Pardubického kraje, Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice ve II. čtvrtletí roku 2022.**

Mgr. Lucie Angelová lucie.angelova@pardubickykraj.cz
Ing. Eva Izáková eva.izakova@pardubickykraj.cz
Ing. Jana Nováková jana.novakova@pardubickykraj.cz
Ing. Ivana Musilová ivana.musilova@pardubickykraj.cz
Bc. Lenka Vondrová lenka.vondrova@pardubickykraj.cz
Bc. Petra Koblížková petra.koblizkova@pardubickykraj.cz
Mgr. Klára Skřivánková klara.skrivankova@pardubickykraj.cz
Ing. Petra Kodytková petra.kodytkova@pardubickykraj.cz

Ostatní domácnosti

Nová zelená úsporám

- Žádosti podává žadatel nebo jím zmocněná osoba elektronicky na www.novazelenausporam.cz.
- Pro konzultace lze využít krajská pracoviště **Státního fondu životního prostředí ČR, popř. bezplatnou infolinku 800 260 500.**

Pamatujte, že výměna kotle nestačí, je potřeba se o něj také řádně starat!

SMOKEMAN ZASAHUJE!

Vzdělávací show o tom, jak správně (ne)topit

U nás se dozvíte:

- Co nejvíce ovlivní váš kouř a jak lépe topit?
- Jak si doma stanovit vlhkost dřeva a účinnost kamen?
- A mnoho dalšího...

Pro děti: funkční modely, pokusy a soutěže

<https://vec.vsb.cz/smokeman>
kontakt: smokeman@vec.cz

populár

ZAPOMENUTÉ OVOCE?

Jadernička moravská

Pro tuto část našeho seriálu porušíme pravidlo střídání jabloní a hrušní, neboť Panenské, ona typická česká odrůda, má svoji moravskou souputnici, Jaderničku moravskou, která na Moravě zaujímá mezi jabloněmi velmi podobné místo jako právě Panenské v Čechách. Proto je nanejvýš logické pokračovat právě touto odrůdou. U nás na českomoravském pomezí spolu areály těchto odrůd sousedí, a proto tu můžeme potkat obě.

Jadernička vznikla přímo na Moravě jako náhodný semenáč (na Moravě se používá pojem jadernice) a následně byla i prostřednictvím semen šířena, až se postupně vyseletovala ta Jadernička, jak ji známe dnes. Přesto je možno nalézt řadu lokálních typů s určitými odlišnostmi. Na Moravě na tuto výjimečnou odrůdu dodnes nedají dopustit.

Podobně jako Panenské je Jadernička velmi otužilá, nenáročná a dlouhověká jabloň. Nehodí se jen do příliš suchých písčitých půd. Na půdách úrodných a vlhkých stromy dosahují značných rozměrů a značného stáří. Díky otužilosti, bujnému a zdravému růstu společně s vyrovnanými vlastnostmi semenáčů vypěstovaných z jader Jaderničky, našla tato odrůda uplatnění ve školkařství v produkci podnoží. Je tedy docela běžné, že při koupi stromku jabloně na bujně semenné podnoží kupujete právě potomka Jaderničky, na němž je

Typicky vybarvené plody Jaderničky moravské

naroubována nějaká ušlechtilá odrůda. Plody opět připomínají Panenské, ale pouze kuželovitým či soudkovitým tvarem, barva Jaderničky je totiž bledě až jasně žlutá. Plody nejvíce osluněné pak nesou lehké načervenalé líčko. V průměru jsou o trochu větší než plody Panenského. Chuť plodů Jaderničky je velmi specifická, příjemně sladká s charakteristickou kořenitostí. Kdo ji jednou okusí, vždy ji už pozná. Jde o odrůdu podzimní až raně zimní. Sklízet se má na přelomu září a října. Konzumní zralost nastává prakticky ihned a při dobré kvalitě bez ztráty chuti se udrží do ledna. Hodí se na přímý konzum i na zpracování, kde se uplatní především ve směsi s kyselejšími odrůdami.

Jadernička moravská se v našem kraji vyskytuje roztroušeně až vzácně. Krásné staré stromy jsou k vidění v bývalém Ryšanově sadu mezi Morašicemi a Lažany nebo ve Višňárech.

Petr Zehnálek ml.

Dosud vitální mohutný strom Jaderničky moravské ve starém sadu

HOUBY MORAŠICKÉHO PARKU

Holubinky

Holubinky jsou takoví chameleoni mezi houbami, alespoň co se týče barvy klobouku. Proto často není vůbec jednoduché vyznat se mezi nimi. Na druhou stranu je velmi jednoduché odlišit holubinku jako rod od ostatních hub, protože jen u holubinek a ryzců se nám třeně netřepí ve vlákna. Ryzce navíc po poranění roní tekutinu (mléko). Čili když najdeme houby s nevláknitým třeněm a bez mléka, máme holubinku. Klasická houbařská poučka pak říká, že holubinka za syrova chuti nepříjemně (palčivé, hořké) je nejedlá a tu, která chutná příjemně či neutrálně, můžeme s klidem sebrat do košíku. Podobně jako hříby a muchomůrky jsou i holubinky mykorhizní, a proto ty v našem parku se vyskytující nejčastěji spolupracují opět s lípou. Z celé řady druhů holubinek rostoucích u nás v parku si podrobněji představíme tři pravděpodobně nejnápadnější.

Holubinka olivová

(Russula olivacea)

Jedna z nejbarevnějších hub našeho parku je bezesporu holubinka olivová. Poznává se na holubinku docela snadno díky velmi tvrdému narůžovělému tření (zvláště u mladších plodnic), okrovým křehkým lupenům a typickým zvrásněním na okraji klobouku. Barva klobouku je jaksepatří proměnlivá, zpravidla jde o různé kombinace fialové, červené či růžové s olivově šedozeleň až do hněda. V tomto případě je chuť plodnice mírná a skutečně jde o jedlý druh dokonce vynikající kvality.

S holubinkou olivovou se můžete setkat vcelku běžně i v lese pod různými listnáči, vzácněji pak i pod jehličnany. Vyhledává sušší výslunnější místa, takže doporučuji obhlížet zejména lesní okraje.

Holubinka olivová

Holubinka smrdutá

(Russula foetens)

Už název této holubinky nám napovídá, že k snědku tak plně nebude. Opravdu kombinace palčivé chuti a pachu po žluklém oleji ani v nejmenším neláká. Nicméně holubinka smrdutá drží jeden primát. Je to holubinka s nejmasovějším výskytem v parku, tolik plodnic

tam jiný druh za jednu sezónu nevytvoří. Nejde o tak proměnlivý druh, většinou se barva klobouku pohybuje v odstínech okrové až světle hnědé. Ovšem povrch klobouku bývá výrazně slizký. S holubinkou smrdutou nebo lépe řečeno s okruhem holubinky smrduté, neboť je tam více dosti podobných druhů, se lze setkat velmi hojně v lesích všeho druhu od léta do podzimu. Tento druh zvládá vyrůst i za relativně suchého počasí, takže někdy v parném létě to může být jediná houba, kterou v lese potkáme.

Holubinka smrdutá

Holubinka akvamarínová

(Russula chloroides)

Holubinka akvamarínová na první pohled svým nálevkovitým tvarem klobouku připomíná nějakého ryzce. Nicméně není zde žádné mléko, což je znak vlastní právě ryzců. O tomto druhu bychom mohli prohlásit, že jde patrně o nejmohutnější holubinku našeho parku. Nicméně přesto není příliš nápadná. Plodnice se totiž zakládají poměrně hluboko v půdě, proto jsou dlouho zcela schované pod kopečkem mechu nebo listů. Barevně není příliš výrazná. Mladé čerstvé plodnice jsou čistě bílé. Stárnutím plodnice a vlivem vnějších podmínek pak mohou hnědnout (viz fotografie). Zajímavý znak, který ale není vždy patrný, je tenký namodralý pásek na přechodu mezi třeněm a lupeny. Někdy je namodralý nádech i v celých lupenech. Opět jde o poměrně běžný druh, který se vyskytuje v lesích všeho typu. Kvůli nepříjemné chuti je to nejedlá holubinka.

Holubinka akvamarínová

Petr Zehnálek ml.

JARNÍ PRANOSTIKY ???

Hodně-li v dubnu vítr duje, stodola se naplňuje.

Chladno a večerní mlhy v máji, hojnost ovoce a sena dají.

Červen-li více suchý než mokřý bývá, urodí se hojnost dobrého vína.

ČINNOST SOKOLA

Zimní činnost fotbalových oddílů se jako obvykle soustředila hlavně do školní tělocvičny, kterou postupně začali pravidelně navštěvovat všechny kategorie, od mužů po předškolní děti. Muži absolvovali klasické únorové soustředění v Daňkovicích, díky příznivým klimatickým podmínkám mohli nezvykle brzo začít s tréninkem na hřišti a březen je vyhrazený přípravným zápasům, zejména na UMT v Litomyšli. Na 26. 3. je plánovaná velká brigáda, během které je v plánu nejen připravit hřiště a jeho okolí na mistrovské zápasy, ale např. i nainstalovat nové ochranné sítě za brány. Na pátek 8. 4. svolává výkonný výbor TJ Sokol Morašice volební valnou hromadu a která se bude konat od 19.00 v hospodě na hřišti, která bude od jara fungovat pod novým provozovatelem. Pro aktuální informace sledujte náš Facebook nebo stránky www.sokolmorašice.cz, na kterých najdete i kontakty pro Vaše případné dotazy. Třeba ohledně přivedení dítěte na trénink, dveře i branku máme otevřené.

Václav Štancil

Únorové soustředění v Daňkovicích

Sestava při silvestrovském fotbale

GRATULUJEME!

V sobotu 12. 3. se konal halový fotbalový turnaj Grassroots U11 a U13 v Pardubicích. Měl zastoupení mimo jiné také z klubů hrajících okresní soutěže OFS Svítavy.

Na turnaji reprezentovali i hráči z TJ Sokola Morašice a to Martina Famfulíková a Vojtěch Huryta.

Martina Famfulíková se stala nejlepší brankářkou turnaje, když dovolila soupeřům za 72 minut hrací doby jen jeden gól, a tak mohl její tým zcela zaslouženě brát zlatou medaili.

Zdroj:
<https://www.facebook.com/Grassroots-OFS-Svita-vy-344645572771923>

Marťa se svým vítězným týmem

VZPOMÍNKA NA ÚČAST CÍSAŘE

Návštěva císaře Františka Josefa I. v naší obci začátkem minulého století

Vysoké Mýto - toto královské město bylo dříve vždy posádkové město, kde chloubou byl dragounský pluk. Místní dragouni požívali úctu a obdiv nejen tím, že měli atraktivní černočervené uniformy, kalhoty rajtky a vysoké holínky, ale byli i urostlí muži. Důstojníci a jejich paničky byli smetánkou města. Každou neděli po mši vyhrávala kapela na náměstí s ukázkou jízdy a dragounského pojetí boje.

V roce 1902 se konaly ve východních Čechách cvičné manévry, kterých se zúčastnil i vysokomýtský dragounský pluk. Část těchto manévrů se odehrávala na polích a lukách mezi obcemi Lažany a Řikovice. Důležitostí a atraktivitou těchto manévrů byla účast Jeho Veličenstva císaře.

Císař František Josef I. byl jeden z nejdéle sloužících monarchů v tehdejší Evropě. Vládl úctyhodných 68 let. Byl to člověk konzervativních zásad, neměl rád novoty, byl neskutečně skromný, brzo vstával a hlavně měl rád uniformy. I v pokročilém věku jezdil na koni. Údajně miloval své národy, i když ne stejně. O Čechách říkal, že jsou dobří vojáci, i když ho národ častoval po švejkovsku např. „Franta Pepík Jednička“ či „starý Procházka“. K tomuto nelichotivému názvu přišel při otevření nového mostu v Praze, kdy noviny napsaly „Procházka na mostě“. Naproti tomu byl jedním z největších donátorů výstavby našeho Národního divadla, kde přispěl ze soukromých peněz 25 tisíc zlatých. To byla na tehdejší poměry velká částka.

Císař navštívil dragounský pluk ve Vysokém Mýtě a projevil přání osobní inspekce manévrů. Oblíkl se do dragounské uniformy a v čele průvodu se vydal směrem na Morašice. Místní samospráva připravila slavnostní uvítání na návsi v Morašicích, avšak císař dychtiv manévrů zabočil u kostela na lažanskou silnici. V Lažanech jela kolona v čele s císařem na koni kolem rybníčku úvozem do Řikovic. Pro místní občany to byla obrovská atrakce, seběhla se celá vesnice i s drobotinou. U koryta, kde ženy máchaly prádlo, stála „stará Ryšanka“ a císaři salutovala. Císař se sklonil a odpověděl „dobše, dobše“ a podaroval tuto paní mincí. Když kolona dorazila na pole u Řikovic, císař seskočil z koně a přijal hlášení oberleutnanta Reimera, projevil přání ochutnat menu mužstva. I byl mu přinesen kotlet s gulášem, císař ochutnal a prohlásil „Fuj, es ist nicht genießbar“ (není to k požití). A byl průšvih. Tehdy byl guláš rozdělen přihlížejícímu davu, prý byl moc paprikový a pálivý. Obě vesnice však nebyly škodné, neboť i přes devastaci půdy a hlavně dolců armáda zaplatila náhradu přesahující příjem ze sklízni za 2 roky. Tady se potvrzují slova Karla Havlíčka Borovského v Tyrolských elegiích „A propast hluboká jak držka armády“.

Toto mi vyprávěl můj dědeček Karel Tobek, který jako osmiletý chlapec byl svědkem těchto událostí. Je zajímavé, že s výše zmíněným důstojníkem se dědeček setkal později v roce 1914, kdy narukoval do Vysokého Mýta k dragounům. Tento důstojník již v hodnosti

Karel Tobek v době vojenské služby

Císař František Josef I.

Lažanské dolce - místo, kudy projížděla dragounská kolona s císařem

majora, byl velitelem praporu. Byl to typický zupák, flamender a opilec, který vymetal městské lokály a kasína. Můj dědeček měl štěstí, neboť uměl hrát na harmoniku. Tento major ho nutil vyhrávat po putykách a po nočních podnicích. Avšak tato „služba“ se vyplatila, neboť dragounský pluk s urychleně a nedostatečně vycvičenými dragouny byl na podzim roku 1914 nasazen na srbské frontě, kde většina dragounů zahynula díky zkušenosti srbských bojovníků a neschopnosti vedení císařské armády.

Tenkrát, když se rozhodovalo, kdo odjede na frontu, major Reimer řekl: „Tobek bleit hier.“ (Tobek zůstane zde). Nakonec i tento major odešel na frontu, ale dědeček zůstal ve Vysokém Mýtě, kde se staral o záložní koně. Tím si vlastně zachránil život na rozdíl od svých bratrů Františka, italského legionáře, a Josefa, který padl v Haliči v pevnosti Przemysl. Od té doby byla harmonika posvátná a hrát na ní mohl jen dědeček.

Ing. Karel Zedníček, CSc.

ŘIKOVICKÝ OSLAVENEC

Dne 11. 3. oslavil pan Josef Pulkrábek, všichni ho stejně známe pod přezdívkou Bobo, 65. narozeniny. Ale nemuselo tomu tak být. Díky všímavosti Milana Stráňníka mladšího jsme ho, dá se říci, zachránili. Milanovi bylo podezřelé, že Pepík nevětrá a nevybírá poštu ze schránky. Již dříve k narozeninám dostal plyšovou kravičku, kterou dával každý den do otevřeného okna a větral. Okno ale poslední týden bylo stále zavřené. Proto jsme za spolupráce Ivoše Tašnera vylezli po žebříku k oknu prvního patra a snažili jsme se s ním navázat kontakt. Po neskutečně dlouhé době jsme se dostali i k němu domů. Jeho zdravotní stav nebyl z našeho laického pohledu bohužel dobrý. A tak i přes jeho odmítavý postoj jsme poslední den v roce 2021 zavolali záchrannou službu. Pepík se tak poprvé ve svém životě svezl sanitkou a dostal se do nemocnice. Jeho zdravotní stav byl jako na houpačce. Přes všechny negativní vyhlídky je dnes náš Bobo na doléčení v sanatoriu. Bohužel jsou stále zakázané návštěvy, tak s ním komunikujeme pouze telefonicky. Má neustálý zájem o dění v Řikovicích a už se těší, až ho pustí. Přejeme mu pevné zdraví a ať se brzy vrátí domů, do svého bytčku ve škole.

Josef „Bobo“ Pulkrábek

PRVNÍ TŘÍKRÁLOVÁ KOLEDA PO COVIDU

Letošní tříkrálová sbírka se mohla konečně uskutečnit zase tak, jak bývá mnoho let zvykem. Koledníci se těšili, že budou zase obcházet a vybírat peníze pro dobrou věc. V sobotu ráno se děti sešly, přistrojily a vyrazily do terénu. Jedna skupinka do Lažan a druhá do Višňárů. Po obědě si rozdělily Řikovice a odpoledne už měly obchodované všechny domácnosti ve všech třech obcích. Koho zastihly doma, tak za dobrovolný příspěvek do kasičky podarovaly kalendářem, cukrem, napsím K+M+B 2022 a zazpívanou koledou. Děti Vám moc děkují za koledu, kterou si spravedlivým dílem následně rozdělily.

O+P+A v Lažanech a Řikovicích

V Lažanech a Řikovicích jste mohli potkat Aničku a Ondru Tesařovi, Pepíka Jareše. Ve Višňárech a Řikovicích koledovaly Šárka a Kája Říhovy, Verunka Jarešová.

Š+V+K ve Višňárech a Řikovicích

A protože v Tržku nesehnali žádné koledníky, tak nás paní z charity poprosila o výpomoc i tam. Kluci ve složení Adam Petrář, Filip a Martin Zezulovi se domluvili a v sobotu odpoledne s koledou obešli celý Tržek.

M+A+F v Tržku

KULTURNÍ OKÉNKO

Pan Josef Černý z nového sídliště měl opět houbařské štěstí v zimě i brzy zjara v řikovickém katastru. Toto jsou jeho kresby podle fotografií svých houbařských úlovků z minulého roku.

Penízovka sametonohá – asi nejvíce sbíraná zimní houba. Roste prakticky po celé zimní období na kmelech a větvích; u nás od listopadu do března. Je velice chutná, výborná do polévek, omáček, pečená s kuřetem a nejlepší s kuřecími játry na cibulce.

Penízovka sametonohá

Pevník plstnatý – krásná dřevokazná houba s barevným pásováním. Barva pásů od světle okrové, žluté, oranžové, červenohnědé až po zelenou.

Pevník plstnatý

Ohnivec rakouský – ozdobná jarní houba. Vyrůstá koncem února a začátkem března. V Řikovicích jsem jej našel až na konci dubna 2021.

Ohnivec rakouský

Závojenka jarní (dříve zvonovka jarní) – jedovatá jarní houba. Je to drobnější houba, která roste při kraji lesa, v trávě a na světlých místech.

Závojenka jarní

UKLIĎME ČESKO

Opět se zapojujeme do celostátní akce, která se koná 2. 4. Domluvili jsme se, že tentokrát u nás uklidíme pořádně. Uklidíme místnost ve škole, kterou čeká oprava. Zameteme a zahrabeme listí ve středu obce, dáme do pořádku zastávku autobusu i zastávku u kapličky, kde se shromažďují žluté pytle na plast (takový náš „malý sběrný dům“).

Sraz bude ve 14 hodin před bývalou školou. Zde se domluvíme, kdo co bude uklízet. Rozdělíme si také trasy podél silnic, kde se sbírají odpadky po neukázněných občanech. **Budeme rádi, když se přidáte!** Odměna bude ve formě občerstvení a také možnosti se konečně setkat bez epidemiologických pravidel se svými spoluobčany.

Uklidme Česko

Uklidme Řikovice

2. dubna 2022

Na uklid zvou **Mimi a Liza**

Sejdeme se ve 14 hodin před bývalou školou

Pytle a rukavice zajištěny, nezapomeňte na pevnou obuv!

Partneři akce **www.UklidmeCesko.cz**

ZÁPIS DO MASARYKOVY ZŠ MORAŠICE

Zápis pro školní rok 2022/2023 proběhne ve středu 20. 4. od 14.00 hodin.

Pro školní rok 2022/2023 budou zapsány do 1. ročníků základních škol děti, které dosáhnou šestého roku věku do 31. 8. 2022 a děti s odkladem školní docházky. Všechny informace k zápisu (i odkladu) jsou na stránkách školy www.skolamorasice.cz.

MŮŽEME BÝT SPOLU

Těší nás, že se děti z různých tříd mohou po dvou letech omezení kvůli COVID-19 znovu setkávat, sportovat a zpívat. Žáci připravují školní projekty, znovu fungují všechny školní družiny a klub. O to smutnější je, že se do radosti z nadcházejících krásných jarních dnů vkrádá smutek a obavy po napadení Ukrajiny Ruskem, které mění i náš život. V naší škole se tak postaráme o nové kamarády, kterým válka sebrala domovy – a mnohdy i jejich nejbližší.

Proto se snažíme hledat a nacházet řadu cest, aby se všechny děti lépe vyrovnávaly s tímto složitým obdobím. Do naší školy začala docházet paní psychologka Mgr. Košňarová. Děti se s ní setkávají v pátek každý sudý týden buď při samostatných pohovorech, nebo při skupinových projektech. Například pro devátáky připravila program Jak na přijímačky aneb přijímačky v pohodě. Každá třída druhého stupně se zapojí do projektu zaměřeného na vzájemné vztahy a komunikaci Místo pro všechny – Domluvíme se. Žáci první třídy mají také svůj program, který je realizován odborníky střediska výchovné péče Svitavska a jehož cílem je udržení nebo zlepšení zdravých vztahů ve třídě. Mimoto se všichni těší na celoškolní akce, například na březnový Zlatý Ámos. Radujeme se, že konečně můžeme být spolu!

Mgr. Miloš Krejčí

PROJEKT MÍSTO PRO VŠECHNY – DOMLUVÍME SE

Naše škola se zapojila do projektu Místo pro všechny – Domluvíme se. Projekt je organizován Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a financován prostřednictvím Norských fondů 2014 – 2021.

První projektové dny s názvem Konflikty, pocity a já – Efektivní komunikace 1 proběhly ve dnech 22. – 24. 2., a to v 6. – 8. ročníku. Žáci během čtyř vyučovacích hodin prostřednictvím různých technik a aktivit pracovali na rozpoznávání různých druhů emocí a řešení konfliktních situací.

V 9. ročníku proběhne tato 1. část projektu 26. 5. a v ostatních ročnících bude pokračovat navazující částí programu o komunikaci ve dnech 7. – 9. 6.

Součástí celého projektu bude i projektový den pro učitele, který v naší škole proběhne 30. 8. Bude zaměřen na využití nových metod ve výuce, konkrétně na kreativní komunikaci.

Mgr. Jana Renzová

ŠKOLNÍ ÁMOS

V naší škole by měl 25. 3. proběhnout projektový den, který u nás má již dlouhou tradici. O co se jedná? No přeci o 15. ročník Školního Ámose, kterým si každoročně připomínáme Den narození Jana Ámose Komenského, s názvem: „Božena Němcová – 160 let od úmrtí PANÍ spisovatelky“. V letošním roce budou skupiny tvořit jednotlivé třídy, abychom podpořili třídní kolektiv a vzájemnou spolupráci. Předem proběhne jedna společná schůzka a poté se žáci a učitelé pustí do jednotlivých úkolů. Jak vše proběhne, vás budeme v příštím čísle určitě rádi informovat. Držte nám pěsti!

Mgr. Andrea Dušková

DALŠÍ SBĚR PAPIRU SE BLÍŽÍ...

Každý týden do vašich schránek přiletí množství letáček. Co s nimi? No, přeci po přečtení je dáte do papírové krabice, kterou vám přivezl pošťák s objednaným zbožím, nebo jste si papírovou krabici přivezli s velkým nákupem. Proč to píšu? Protože se ve škole chystá tradiční sběr starého papíru. Vás to mnoho nestojí a nám to velmi pomůže, protože pozvolna rozjždíme naše oblíbené školní akce a projekty. Takže se těšíme na každý kilogram nepotřebného papíru, který můžete přinést do školy ve čtvrtek 28. 4. a v pátek 29. 4. Vždy ráno mezi 7. – 8. hodinou a pak odpoledne mezi 13. – 16. hodinou. V případě potřeby se můžete domluvit i jinak.

S mnoha šikovnými pomocníky se na všemožné dopravní prostředky plné sběru těší Stanislava Coufalová

OKÉNKO DO 1. ŠKOLNÍ DRUŽINY

V naší 1. ŠD začal nový rok 2022 pohybem. Hrajeme různé hry, učíme se chytat a házet míč, běháme, učíme se hrát stolní tenis. Stolní tenis jsme nejdříve trénovali ve družině, ale v tělocvičně jsou přece jenom lepší stoly. Pravidla nám vysvětlili bratři Duškové, zkušení tenisté, vítězové krajských přeborů.

Hrajeme stolní tenis

Chodíme i na vycházky, kde pozorujeme přírodu, krmíme ptáčky, navštěvujeme chovná zařízení. Pozorujeme lamy u Bauerů, krmíme jokohamky velké sedlaté, bernešky bělolící, indické bězce a ostatní drůbež s panem Fikejzem. Rozvěšujeme lojové koule pro ptáčky ve školním arboretu. Další naše výpravy do přírody jsme nazvali „Lovy beze zbraní“. A pokud nám to počasí dovolí, podnikáme i výpravy do okolí Morašic, kde pozorujeme faunu a flóru.

Staráme se o ptáčky

Malujeme, kreslíme

Protahujeme mozkové závity

Dlouho očekávaného sněhu si děti moc neužily. Když konečně napadnul, stavěli jsme hradby, sněhuláčky a pořádně jsme se i zkoulovali. Ze sněhu nejenom stavíme, ale někdo vytvoří i krásné obrázky. A na Němčáku jsme si také, už i letošní zimu, poprvé zabobovali.

Zdeňka Fikejzová

Stříháme a lepíme

Užíváme si vzácný sněh

ZVEME VÁS aneb CO NÁS ČEKÁ?

Plánované akce v MORAŠICÍCH:

- sobota 9. 4. **Velikonoční tvoření v zasedačce OÚ** od 15.00 hod.
- sobota 16. 4. **Pletení pomlázek u kostela** od 14.00 hod.
- sobota 30. 4. **Pálení čarodějnic na hřišti**
- čtvrtek 12. 5. **Den matek v zasedačce OÚ** od 16.00 hod.
- sobota 11. 6. **Dětský den na hřišti** od 14.00 hod.
- sobota 2. 7. **Na prázdniny s Astrid Lindgrenovou na farní zahradě**
- úterý 5. 7. **Turnaj morašických čtvrtí na hřišti** od 13.00 hod.

Plánované akce v ŘIKOVICÍCH do konce roku 2022:

- sobota 30. 4. **Pálení čarodějnic** od 18.00 hod.
- neděle 1. 5. **Prvomájový průvod + stavění máje** od 13.30 hod.
- sobota 4. 6. **Otvírání studánky + kácení máje** od 15.00 hod.
- sobota 3. 9. **Rozloučení s prázdninami** od 14.00 hod.
- neděle 9. 10. **Posvícenská mše v kapličce** od 14.00 hod.
Posvícenské posezení s vystoupením dětí od 15.00 hod.
- sobota 5. 11. **Lampionový průvod** od 17.00 hod.
- sobota 26. 11. **Rozsvěcení vánočního stromu** od 17.00 hod.

Bližší informace o akcích včas upřesníme.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Své významné životní jubileum oslavili naši spoluobčané:

65 let Milan Fikejz
Jindřiška Ropková
Ladislav Tobek
Josef Pulkrábek

70 let Jindřich Voženílek

75 let Jan Hubinka
Marie Neprašová
Marie Rouhová

85 let Vlasta Vodehnalová

Všem blahopřejeme a do dalších let přejeme hodně zdraví.